

ФІНИ ПОМАГАЮТЬ ГІТЛЕРОВИ, КАЖЕ КОРДЕЛ ГОЛ

ВАШИНГТОН. — Секретар стеіту Кордел Гол заявив під час своєї пресової конференції, що Фінляндія, продовжуючи війну, проти ССРС помагає тим Гітлерови та унеможливує американську й британську допомогу загрозі на смерть Росії. Гол заявив, що ще не одержав жодних фінських урядових звітів, але знає про те, що це, що подає преса. А з пресових звітів виходить, що Фінляндія готова боротися і поза межами свого краю. Гол твердив, що ще 18 серпня Фінляндія була повідомлена про замір більшовиків заключити сепаратний мир коштом територіальних уступок в користь Фінляндії. Ці пропозиції передав департаментови стеіту тодішній радянський амбасадор Уманський, а департамент з черги передав їх фінському представникові у Вашингтоні. Гол твердив, що ось таким своїм поступованням Фінляндія наражає себе на втрату есентуальних користей, які винесуть демократії з цієї війни, коли то Америка й Англія напевно гарантували фінську незалежність. Цього не буде, казав Гол, коли виграє Гітлер, бо тоді він стане також фактичним паном у Фінляндії. Фінляндія знову твердить, що Совети не пропонували ніяких конкретних пропозицій.

ПРИГOTOВЛЯЮТЬ МИРИ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Генеральний прокуратор Франсис Бидл подає, що уряд приготується до гострішої контролю над чужинцями на випадок приступлення Америки до війни. Він каже, що уряд вже виготовив все, що потрібне в тій справі. А саме має списаних усіх тих чужинців, що есентуально можуть стати потенційними ворогами Америки. Чужинців поділено на кілька клас, подібно як це зроблено в Англії. Як відомо, з вибухом війни Англія повела масові арешти чужинців, головню німців та австрійців, однак пізніше багато з них випущено на волю. Прокуратор Бидл заявив, що в цього була делегація американських японців, яка висловила задоволення з приводу напруження відносин між Америкою та Японією. Багато з японців мають подвійне, цебто американське й японське громадянство.

КАНАДА ПІДДЕРЖУЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ

ОТТАВА (Онтеріо). — Прем'єр міністрів Мекензі Кінг заявив в парламенті, що на випадок війни Америки з Японією Канада нехай підтримає Америку. Як відомо подібну заяву зложив також британський прем'єр Вінстон Черчилль перед кількома днями.

КАЖЕ, ЩО НІМЦІ ПЛАНУЮТЬ ПЕРЕВОРОТ В БРАЗИЛІЇ

РІО ДЕ ЖАНЕІРО (Бразилія). — Д-р Коелго де Суза, міністер освіти стеіту Ріо Гранде до Сузі, заявив, що в його стеіті німці ведуть широкі підготовки до державного перевороту. Твердження де Сузи підтримала також поліція, а саме, що по німецьких церквах читають священники Гітлерову книжку „Майн Кампф“, що німецько-бразилійська молодь їде до Німеччини на гітлерівське виховання й пр. Подібні відносини, говорив де Суза, панують також в провінції Санта Катеріна, де німці творять великий процент населення.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ПРОГОЛОСИЛИ СТРАЙК НА 7. ГРУДНЯ

ШІКАГО (Іл.). — Управи 5 великих юній залізничників проголосили, що 7. грудня 1941. р. 350,000 робітників, що працюють при залізницях, вийдуть на страйк. Причиною страйку є непорозуміння у зв'язку з домаганням робітників про підвищення платні. Вони домагаються, щоб їм піднесли платню на 30%.

ПРОВІДНИК БАСКІВ ПРОФЕСОРОМ В КОЛОМБІ

НЬО ЙОРК. Президент коротко-триваючої баскської республіки д-р Хосе Антоніо де Аквіре, перебув по довгий блуканні до Нью Йорку, де буде лектором еспанської історії в Колумбійському Університеті. До Америки прибув він по довгих пригодах. По занятті Басків еспанськими націоналістами, він втік до Парижа, а звідтак до Бельгії, де його захопила війна. Зловлений німцями в Бельгії, він прибирає інше ім'я та обдурює їх. Німці дозволяють йому їхати до Берліна. Звідтам по кількох місяцях де Аквіре виїжджає до Польської Америки, а звідтам вкінці дістається до Нью Йорку. З ним прибули рівнож його жінка та двоє дітей.

СЕНАТОРИ РОЗХОДЯТЬСЯ В ДУМКАХ ЩОДО ЯПОНСЬКОЇ КРИЗИ

ВАШИНГТОН. — Члени Сенатської Комісії Заграничних Справ не є згідні щодо можливості мирної розв'язки з Японією. Сенатор Мурей, демократ з Монтани, є тої думки, що війна з Японією є „дійсною можливістю“. Однак Гвілер, також демократ з Монтани, не вірить у війну з Японією. На його думку, нема достаточних причин до такої війни. По-друге, ні японський ані теж американський народ не бажає війни за такі справи, які можна поладити мирним шляхом, каже Гвілер. Він думає, що Японія не є пригатована до такої війни, а Злучені Держави не є в силі провадити війни рівночасно на Атлантику й Тихому океані.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ВІДІДАЄ РУЗВЕЛТА

НЬО ЙОРК. — Генеральний грецький консуль подає до відома, що при кінці цього місяця прибуде до Америки грецький король Юрій II. на офіційне побачення з президентом Рузвелтом. З ним прибуде його син Павло та грецький прем'єр Теодерос.

ПРЕЗИДЕНТ ПОКЛИКУЄ ЛУІСА ТА ВЛАСНИКІВ ФАБРИК НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ВІДВЕРНЕННЯ СТРАЙКУ

Щоб відвернути страйк та есентуальне перебрання контролю над копалинами вугля федеральними військами, президент Рузвелт закликає на конференцію Дж. Луїса, голову майнерської юнії, та власників копалин. Рівночасно уряд поробив всі приготування, щоб перебрати копалини під свою контролю, коли не прийде до порозуміння між Луїсом та власниками копалин. Есентуальний страйк в згаданих копалинях приніс би великі шкоди для справи оборони Америки. Саме це спонукує президента до рішучих кроків в справі пролагодження тої справи. Столичні джерела подають, що невдачі Роземчот Раді Краєвої Оборони щодо посередництва між робітниками й власниками, можуть примусити президента до цілковитої зміни його робітничої політики. Уряд може занехати шлях добровільного посередництва, а піти на шлях примусу. Хаос в робітничих юніях, який у свою чергу відбивається на краєвому зброєнні, може значно погіршити становище президента в Конгресі, що також не є похвалним головно тепер, коли відносини між Америкою та Японією є в стані найвищого напруження.

АМЕРИКА БУДЕ ДАТИ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ФІНЛЯНДІЄЮ В СПРАВІ МИРУ

З Вашингтону повідомляють, що американський уряд не є знеохочений відповіддю Фінляндії в справі сепаратного миру та разом з Англією може почати нові переговори в справі припинення війни Фінляндії з ССРС. Ці самі чинники є тої думки, що Фінляндія оспарює „отворені двері“ до дальших переговорів. Америка й Англія можуть спільно виробити такий план, який гарантував би цілість Фінляндії та запобіг би можливим нападам з боку Советського Союзу. Як відомо, найголовнішим аргументом Фінляндії є це, що на випадок перемири більшовицької Росії, Сталін з пімсти займе цілу Фінляндію, а Велика Британія та Америка не будуть мати змоги цьому перешкодити. До речі, у своїх нотах до фінського уряду Америка й Англія рівнож не подають, чи вони є готові гарантувати незалежність Фінляндії. Та проте американські чинники вважають, що справа не є безнадійною й вірять, що її дасться розв'язати позитивно для альянтів.

СОВЕТСЬКІ НАСТУПИ БІЛЯ ТУЛИ

Советські війська повели біля міста Тули сильні наступи і відкинули німецькі лінії на північ миль вздовж. Місто Тула, за советськими повідомленнями, знаходиться далі в советських руках. На полудні, говорять ті повідомлення, советським військам вдалося спинити наступ німецьких сил на Крим. Коло Ростова і в цілм Донецьким басейні, говорять советські повідомлення, сили Советів ростуть і ставлять чимраз завзятіший опір німцям.

ПЕРЕНЕСЕННЯ ФАБРИК НА СХІД

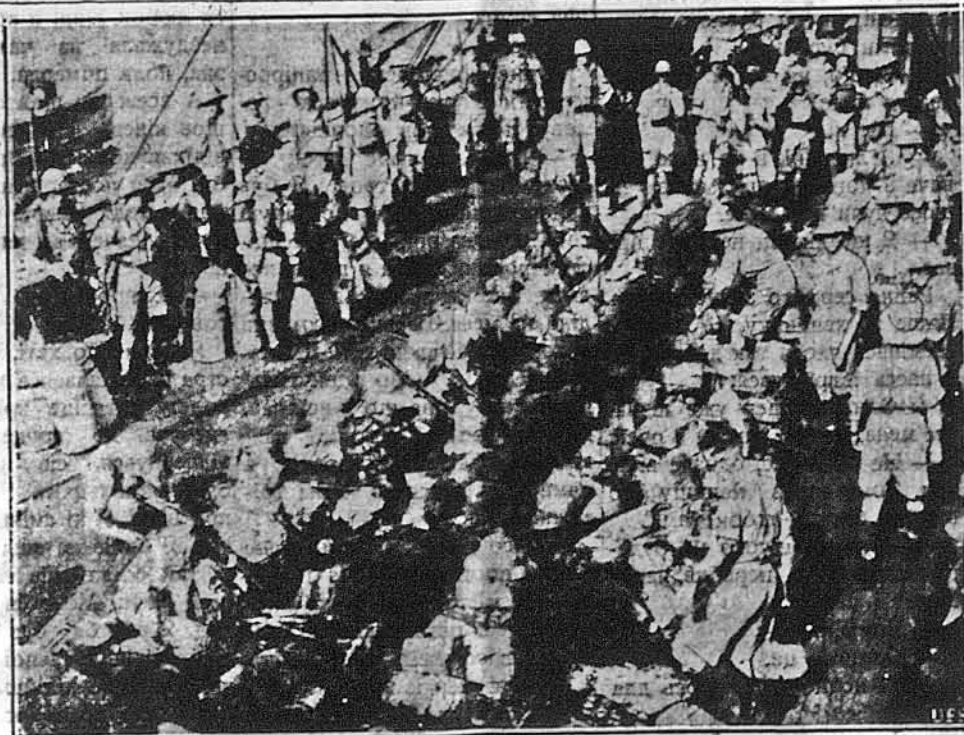
Англійські кола говорять, що советській владі вдалося перенести велику частину свого воєнного промислу на схід. Вже раніше Совети поклали були основи для советського воєнного промислу. Але щойно тепер, під напором війни, той промисл поспішно розвивається. На схід, за Волгою, кажуть ті кола, нині поспішно виростають нові міста, а також скорим темпом зростають ті, що там були попередньо. Беручи все це під увагу, заповідають англійські кола, в літі наступного року Совети знов будуть майже самовистарнальні під оглядом воєнних засобів. Але ця розбудова советського промислу може бути перервана скорішою німецькою перемогою, або внаслідок розвалу советської комунікаційної сітки, заключають ті кола.

НІМЦІ ОБСТРІЛЮЮТЬ ПРИКАВКАЗЗЯ

Німецькі повідомлення говорять, що німецькі війська з східної частини Криму обстрілювали з гармат Прикавказзя. Вони зовсім оволоділи проливом між Кримом і Кавказом, який то пролив веде до Азовського моря.

БОМБАРДУВАННЯ НЕАПОЛЮ

Бритійські літаки знов масово бомбардували Неаполь. Вони наїздили лавами і цілу ніч не давали мешканцям спокою. Це вже пята ніч такого бомбардування. Італійці признають, що є втрати, але кажуть, що англійці бомбардують цивільні об'єкти стараючись тим заломити мораль цивільного населення. Неаполь є найважливішим італійським портом, звідки Італія висилає свої війська і матеріали до Північної Африки.

СКРИПЛЕННЯ ДЛЯ ДАЛЕКОГО СХОДУ. — Бритійські війська приготувають свій ріштунок для виправи до Сингапору, де вони мають скриплити британські залоги проти можливого японського нападу. Жовіри вже пригатовані для служби в гарячих краях: вони носять короткі штани по коліна й тропікальні шоломи.

ПРОМОВА ВИНСТОНА ЧОРЧИЛА НА ВІДКРИТТІ БРИТІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ЛОНДОН. — Прем'єр Вінстон Черчилль виголося у день відкриття британського парламенту промову, в якій дав перегляд воєнного положення Британії. Він сказав, що битва за Атлантику розвивається для британців дуже успішно. В останніх чотирьох місяцях затопили німецькі субмарини і літаки лише одну п'яту того, що затопили в попередніх чотирьох місяцях. Попередньо вони пересічно затоплювали по пів мільйона тонн на місяць, а тепер лише по 180,000. Черчилль далі говорив, що Америка буде велике число кораблів, які підуть на службу Британії. В 1943 році, говорив він, справа корабельна завдяки Америці буде цілковито розв'язана в користь Британії.

Черчилль по довшій мовчанці перший раз згадав про Рудольфа Геса і сказав, що Гес говорив, що завданням Гітлера було не так приступом здобути Бритійські острови, як виголодженням. Але, додав Черчилль, це Гітлерови цілковито не повелось, бо нині Британія має більше харчевих засобів, ніж в 1939 р. Та саме цей факт, що Гітлерови не вдалось виголодити Британії змусить його скорше чи пізніше напасти на Британію, щоб у той спосіб пробувати її підбити. Тому небезпека такого нападу далі існує і Гітлер, говорив Черчилль, як тільки набере відваги і скупить належні сили, готов напасти на Британію. Про домашні справи Черчилль заявив, що не буде під теперішню пору ніякої зміни в британській кабінеті міністрів.

Промову Черчилля попередило формальне відкриття сесії парламенту з боку короля. Це відкриття, яке в мирних часах мало виставний і мальоничний характер, цей раз відбулось скромно і без парад. Це вже третє відкриття британського парламенту, що відбувається під звук воєнних літаків і тріскаючих бомб.

СМЕРТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО ГЕНЕРАЛА ГУЦІНГЕРА

ВІШІ. — Під час летунської катастрофи загинув разом з сімома іншими чільними французькими французький міністер війни, ген. Гуцінгер. Він мав 61 літ. Ще недавно він командував французькими силами, що боролись з британцями в Сирії. Ген. Гуцінгер ворожо відносився до Британії і був за співпрацю з Німеччиною. Тепер його смерть готова викликати брак „рівноваги“ в міністеріальнім кабінеті маршала Петена та потягнути край в один бік, або другий.

ЯПОНЦІ ЗДИВОВАНІ ГОСТРОЮ ПОСТАВКОЮ АМЕРИКИ

ТОКІО. — Японські власті є досить здивовані, а навіть залюбовані гострою поставою Америки і Британії. Зокрема спантеличили їх гострі промови Рузвелта, секретара Накса, Сомнера Велеса, та Вінстона Черчилля. Вслід за тим японські власті, передаючи ті промови своїй суспільності, зреферували їх так, що повилискували замітні, гострі слова, а подали лише лагідніші думки. З того знавісі заключають, що японський уряд не хоче заликувати свого загалу фактом, що між Японією і Британією відносини аж так дуже погіршились.

ГАЙДА РОБИТЬ ЗАКИД АМЕРИЦІ

РИМ. — „Голосник Мусоліні“ Вирджініо Гайда помістив статтю, в якій закидає Америці, що вона вдержує на Середземнім морі свої субмарини, які нападають на італійські кораблі. Також він твердив, що Америка в чимраз більшому числі посилає на Середземне море боеві літаки. Вслід за тим Гайда на адресу Японії говорить, щоб вона не чекала довше і сама вступила до війни. Бо всесудно з американської неутральності вже нічого не залишилось.

ФІНСЬКА ПРЕСА ПІДДЕРЖУЄ ВІДПОВІДЬ

ГЕЛЬСІНКИ. — Ціла фінська преса одобрила відповідь фінського уряду на пересторогу Америки. Ця преса каже, що Америка не вслі дати Фінляндії мілітарної сили і забезпечити її границь. Як тоді можна вимагати чогось, що загрожувало існуванню Фінляндії? Фінляндія мусить оборонитись так, як може і це американська нація повинна зрозуміти, говорять фінські газети.

СТАЙНГАРД І ЛІТВІНОВ ДЕСЬ СПІЗНИЛИСЬ У ДОРОЗІ

ЛОНДОН. — Внаслідок бур літак, на яким їхав американський амбасадор до Москви Стайнгард і советський амбасадор Літвінов, десь по дорозі осів. Місце їх осідку невідоме, але в дотичних колах нема страху, щоб їм щось лихого сталося.

МАРШАЛ БАДОЛІО ЗОВСІМ УСУНЕНИЙ

РИМ. — Маршал Бадоліо, якого називають ще недавню постійно виділо на перших сторінках італійських газет, тепер зійшов зовсім з сцени. Наперед фашистська влада усунула його з початкової команди італійської армії і дала йому мале становище голови „дослідної національної ради“. Тепер він втратив і ту позицію і став звичайним цивільним громадянином.

МИСТЕЦТВО ВИЩЕ КОРИСТИ

РИМ. — Італійські власті звелі будівельній компанії, що саме будувала хмародер в одному з найкращих скверів в Римі, щоб зняла назад два найвищі поверхи з того хмародеру, бо він своїм виглядом псує мистецький смак скверу. Наперед, як будинок почали будувати, протестувала публіка. А далі в справу вмішався сенат і звелі зрізати два поверхи.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.Письменный текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ОДНИЙ ВЗІР

Донесення з Риму, очевидно цензуровані італійським урядом, говорять відкрито про певні події в окупованій Італії частині Югославії. Мовляв, на італійських вояків кидають бомби й стріляють зоскорострілів. Італійські вояки відповідають огнем. Падають трупи з обох боків. Є маса ранених. Потім італійська поліція арештує: та не винуватих, а людей, до нападу може й непричетних, і держить їх як заложників. Якби повторилися такі події, цих людей розстріляють. Можливо, що їх розстріляють ще навіть, поки події повторяться. Мовляв, для застрашення невдоволеного населення.

Донесення виразно говорять, що отес італійці вперше приміняють німецький засіб брати заложників. Значить, італійці йдуть свідомо за німецьким приміром.

З інших сторін Європи йдуть інакші, та по суті подібні, донесення. У Румунії заряджено голосування, та й не просте голосування, а плебісцит, себто народне, голосування. Хоч саме румунський уряд переконаний, як населення ставиться до співпраці румунського уряду з німецьким. Голосування має відбуватися в цей спосіб, що кожний виборець зголоситься до уряду й попросить за картку голосування. При тому карточки будуть двоїми: інакші для тих, що голосують „за“, а інакші для тих, що голосують „проти“. Отже голосуючий, станувши до виборів, має сказати, якої карточки він хоче: чи карточки „за“, чи карточки „проти“. Діставши карточку, він буде голосувати... Чому називається це голосуванням, не знаємо, але уряд, що його зарядив, уже нині певний його вислід. Зовсім, як певний був вислід нацистичний уряд, коли заряджував свої ославлені голосування з картками, значеними „так“ і „ні“.

Хоча згадані два донесення відносяться до інших справ, себто, нібито інакші, все таки вони мають зо собою те спільне, що вони зовсім широко є наслідком подібних методів, уживаних давніше нацистичним урядом. Один засіб це обман над власним народом, обман, подучений з насильством, цинічний обман. Це грубе парадкування сили, брутальна насмішка над опозицією. Перше донесення показує поширення німецьких брутальних засобів супроти окупованих країв. Засіб брати заставників, як знаємо, це груба насмішка усіх засад справедливості, цинічний глум з безсильності переможених.

Одно й друге донесення є яскравою ілюстрацією тих несправедливостей, насильств і глузувань, що їх поширює по Європі нацистичний уряд під іронічною назвою „нового порядку“. Нема найменшого сумніву, що, допускаючись таких насильств, нацисти, фашисти й їх підсудки, певні, що ті насильства застрашать жертви та заставлять їх до мовчанки, послуху й покорі. Для людей, які не мають у собі таких жорстоких пристрастей, так само певно нема найменшого сумніву, що ті насильства цієї цілі не досягнуть, а заставлять людей і народи до послідовної боротьби проти насильників.

Контроль Цін й Її Наслідки

В федеральнім конгресі дебатують над справою контролю цін. Національне зброєння та поміч іншим воюючим державам заставляє Америку витрачати грубі білони доларів. Ці долари, вимпровані в американську економічну систему, збільшують ціни на різні продукти. Ціни попідаєкали вже від 5 до 50 і більше відсотків, а в останніх місяцях зріст цін відбувається прискореним темпом.

Щоб запобігти цьому з боку уряду, а також з боку конгресових код, виривають найрізномірніші проекти. Уряд стоїть на становищі, що контролю на цини можна і треба завести, але під цю контролю не можна підтягати ціни на працю. Праця це не мертвий продукт, до якого можна примістити економічну засаду попиту-позади. Праця це не лиш матеріальна вартість, але й моральна. Тому не можна її трактувати так, як трактуємо мертві продукти. Таке заявив секретар фінансів Моргентау.

Фактично уряд не хоче накласти на працю контролю тому, бо не хоче викликати обурення з боку американського робітництва. Американське організоване робітництво ніяк не хоче погодитися, щоб уряд настановив на працю найвищу граничну цін. Бо колиб установлено найвищу граничну заробітних плат, то це вибило б з рук робітничих юній найважливішу причину їхнього організованого життя. Як відомо, головною причиною організованого робітничого руху є вивільнення заробітних плат. Коли уряд зверху наложити граничну цін, то це не дасть змоги вийти, ця головна причина існування виховань зупинити їхній і вони зачнуть розкладатися та занепадати. Робітничі організатори і провідники не хочуть до цього допустити.

Щоб не озлобляти їх, уряд старіється оминати контроль цін на працю. Та цим він дуже ускладнює справу і робить майже неможливою яку небудь контролю на всі інші продукти. Бо, як можна наложити тверду цін на різні продукти, на авто, одягу, меблі, харчі, мешкання і т. п., не наложивши твердої ціни на ту працю, що ті продукти витворює? Коли робітники в краєвиській промислі дібуться подвійної зарплати, також ціна на одягу мусить відповідно підскочити вгору. Інакше фабрика збанкрутує. Те саме з кожною іншою фабрикою, а також з чинпами. Бо коли все

дорожче, то дорожче також удержання дому. Отже ціни можуть бути або всеціло контрольовані, або цілком ні. Середньої дороги в тім випадку нема.

В федеральнім конгресі тепер дебатують над законопроектом, який власне ті ціни контролював би. Але дотепер у той законопроект впроваджено стільки поправок, що він, як дехто говорить, залишив в собі лише лиш прикмети контролю, а не залишив ні одної доброї прикмети, що дійсно спінювала б зріст цін.

Як звичайно в таких випадках кожна економічна група хотіла б зрости цін щось скористати. Вона хотіла б, щоб ті продукти, які вона виробляє зрости на ціні, але ті продукти, які вона споживає, щоб були найменше. В тому напрямку в федеральнім конгресі зробили належний натиск фермерські групи і вже добились у конгресі закону, що ціни на їхні продукти будуть значно підвищені, ще заки закон про контроль цін буде міг увійти в життя. Ті ціни мали б підскочити в такому порядку: бушель пшениці, що нині коштує \$0.93, мав би підскочити до \$1.34. Бушель кукурудзи підскочив би з 67 ц. до 97 ц. Бушель ячменю з 39 ц. до 60 ц. Бушель ячменю з 50 ц. на 93 ц., жито з 54 ц. на \$1.09. Риж з 92 ц. на \$1.27. Фунт бавовни з 17 ц. на 21 і пів ц. Бушель картофелю з 65 ц. на \$1.24. Бушель яблук з 86 ц. на \$1.49. Фунт масла з 32 ц. на 42 ц. Тузін яєць з 31 ц. на 41. Помаранчі з \$1.70 на \$1.86.

Ті, що живуть по містах, проти цього гостро протестують. Вони хотіли б, щоб було якраз навпаки, щоб харчі залишилися на давніх цінах, а щоб підвищити ціни на міські продукти. Уряд розбирає справу на всі боки і старіється знайти таку розвязку, в якій досягнуто б яку рівновагу між економічними і політичними конкуруючими гуртами та верствами краю.

Чи вдасться це урядові, поки що годі сказати. Дехто говорить, що не вдасться. Контроль цін дотепер зумів вдержати лише тоталітарні краї, або демократичні краї, що знайшлися у війні. Вони безцеремонно наклали ціни на всі продукти і на всі суспільні услуги, включаючи умову і фізичну працю. Таку контролю запровадила вже давніше Англія і деякі її домінії як ось Канада.

Це є одинока можлива контролю. Коли краї починає робити деяким суспільним гру

Трояновський, Уманський і Літвінов

Назначення Максима Літвінова новим советським амбасадором у Вашингтоні є не тільки реабілітацією того советського дипломата, але також показником остаточного рішення Сталіна „боротися до кінця“. Так прийняти виглядає, бо Літвінов знаний віддавна зо свого немирного - неприхильного відношення до Німеччини. Отже з цього можна вносити, що Сталін не закладе сепаратного мира.

З усіх трьох амбасадорів ССРСР у Вашингтоні, Літвінов буде мабуть найбільш прийнятним, коли глядіти на це з боку американського уряду. Тепер Сталін тишиться, що поминав Літвінова при своїх крикати „чистках“ в 1937—1938 рр., коли то котилися голови Тухачевського, Путніна, Гамарника, Бухаріна, Рикова, Радекі й інших. Бо тоді заграничні довший час шемрали, що Літвінов в „неласці“ Сталіна, що його судба непевна і ін.

Як відомо першим советським амбасадором в Америці був Трояновський. Хоч це колишній царський старшина, проте, як комуніст та член компартії, він тишиться довірям Сталіна. На думку Політбюро він тоді найкраще надавався на амбасадора до „найбільш капіталістичної країни“, як це большевики називали тоді Америку. Було це в рр. 1934—1938, отже в добу т. зв. анти-гітлерівської політики Сталіна та його сателітів поза границями ССРСР.

Ті, що живуть по містах, проти цього гостро протестують. Вони хотіли б, щоб було якраз навпаки, щоб харчі залишилися на давніх цінах, а щоб підвищити ціни на міські продукти. Уряд розбирає справу на всі боки і старіється знайти таку розвязку, в якій досягнуто б яку рівновагу між економічними і політичними конкуруючими гуртами та верствами краю.

Чи вдасться це урядові, поки що годі сказати. Дехто говорить, що не вдасться. Контроль цін дотепер зумів вдержати лише тоталітарні краї, або демократичні краї, що знайшлися у війні. Вони безцеремонно наклали ціни на всі продукти і на всі суспільні услуги, включаючи умову і фізичну працю. Таку контролю запровадила вже давніше Англія і деякі її домінії як ось Канада.

Це є одинока можлива контролю. Коли краї починає робити деяким суспільним гру

Зміна Трояновського Уманським наступила рівночасно зо зміною політики советського уряду. До цієї зміни остаточно прийшло щойно в 1939 р., а остентативним виявом її був німецько-большевицький пакт з 23. серпня 1939 р., який фактично був сигналом, що заповідав теперішню війну та четвертий розбір Польщі. Вправді, коли вірити небіскови Кривіцькому, який, як голова большевицької контррозвідки в західній Європі аж до 1938 р., мусів знати багато, то Сталін ще від 1935. р. шукав дружби та зближення з Гітлером.

Річ зрозуміла, що цю нову, про-німецьку політику, мусів заступати у Вашингтоні хтось такий, якому Сталін беззаперечно вірив. Надавався на це екс-чекіст Константин Уманський. Вийшовши з підзрядних членів комісарату заграничних справ, Уманський був довіреним Політбюро та ГПУ та стопроцентним сталінцем. Хоч не мав потрібних дипломатичних кваліфікацій, ані авторитету, то зате рівно сповняв своє високе призначення у Вашингтоні, згідно з тим, що йому наказано. Він щиро обороняв сталінсько-гітлерівський пакт, московський наїзд на Фінляндію та майже до самої німецько-советської війни точно доносив Кремлю про „конспірацію американських і британських капіталістів проти країни рад“ і т. п. І тому ще майже на місяць перед війною з Німеччиною в Кремлі греміли на Америку й Англію, що то хочуть „посварити“ двох заприятелених сусідів, Німеччину й ССРСР. Все це було ділом Уманського.

З днем 22. червня ц. р. Сталін зрозумів, що властиво Злучені Держави Америки є для ССРСР-одинокий рятунком. Треба було тоді очевидно, звільнити Уманського, а післяти такого чоловіка, який зумів би повернути симпатії американського уряду до справи оборони ССРСР.

І мабуть Сталін не помилюся, відгребуючи наново вже майже забутого, старого Літвінова. Бо Літвінов не тільки знаний зо свого немирного відношення до Німеччини, але він також гарячо протиставив т. зв. Мінхенський угоді, якої не одобрив також і американський уряд. На європейській дипломатичній шахівниці Літвінов був творцем та завзятим оборонцем т. зв. колективної безпеки. Він був проти регіональних пактів і поборював проект відомого

Пакту Чотирьох (Англія, Франція, Німеччина й Італія), а коли Чеймберлін та Делядіє таки полетіли до Мінхену, то це був початок кінця не тільки Ліги Націй і європейської рівноваги, але також Літвінова, бодай на час медових місяців сталінсько-гітлерівського подружжя.

Літвінов тишиться теж попертам деяких політичних код Англії (є одружений з дочкою Бонара Ло, відомого англійського політика). Та тепер о-собливо буде потрібна англійцям впертість Літвінова, коли іде про боротьбу з Німеччиною. І те саме можна сказати і про Америку.

Які завдання стоять перед Літвіновим по його приїзді до Америки? Передісім він буде переконувати президента Рузвельта про необхідність всебічної допомоги ССРСР. Він буде підтримувати віру в „советський народ“, а надісе в „непо-бідимість“ червоної армії. А остання промова Сталіна, в якій він майже категорично домагався отворення другого фронту на заході, казав, що найголовнішим завданням Літвінова у Вашингтоні — буде наклонення американського уряду до висилки гігантської американської експедиційної сили до Європи. Чи це станеться, трудно передбачити. Все це залежатиме в багатьох від того, яка буде далі боева сила червоної армії.

ВІЩАДМІРАЛ ДЖЕЙМС КАВМАН,

знавець підводних човнів, що став недавно командантом бази воєнної флотії на Ісландії.

Опій є ще тепер одним з головних продуктів у Туреччині.

Ф. І. Фінггар.

Бабусині Ковтки

(1)

Зупинився у дверях, куди я занятий дуже роботою кинув побіжно оком. Був одвертий. Зі штанив звисала йому широка ганчірка. Рукою спирався на палицю, похожу на зломаний дрочок.

Моя рука сама від себе сягнула у кишеню. Однак чоловік у дверях зрозумів, що то значить, і сказав:

— Я не за цим прийшов. Позвольте мені сісти.

Намагаючись на ногу, приступив до бюрка та сів, заки я ще міг промовити слово. Хвилину сиділи ми мовчки, один одному гляді в очі. Від незнакогого вдарив на мене запах золотого листя та дерева. На одязі його видно було тут то там стебелинки сухого сина.

— Що скажете мені приятелю? — спитався я його здивовано. Запах, що заповняв кімнату, говорив про це, що ночі провадять десь у стаїні або в оборозі. Як сів, став поправляти на собі блюзу, справляв

запняти собі під шиєю (хоч не мав гузиків), щоби соромливо скрити голі груди. Я побачив, що він був без сорочки. Був блідий та ніжний. З очей пробивалася йому хитрість, та всеж ці очі всімхалися. Видно було, що йому було весело з того, що мене збентежило не протистовенство між одяжем й виглядом.

— Я прийшов відвідати вас. Ви мене знаєте?

— Я вас не знаю. Може ви були моїм учеником?

— Ні.

— Тож де ми бачилися?

— Ніде.

— Тож як я можу вас знати?

— Я Ранко Сяна.

— Ранко... Ранко... Багато людей так називається.

— То правда. Та певже ви більше не пригадуєте собі хати мого батька, як ви служили в нашій парохії.

— Ранко, бієся Бога, що з тобою? (Кінець буде).

— То ви його син? То не може бути!

— Переконайтеся!

Добув із кишені документи. Вони не були зазознені та змінені, як то буває з документами бурлак.

— А що, чи ще й тепер не знаєте мене?

— Ще ні.

— З липня ні, в це вірю, однак з чого іншого, може ви щось чули про мене.

— Я ще ніколи не чув про вас.

Ранко сердито закусив уста. Лише на хвилину. А потім засміявся якось так дивно, що я ввесь іздрігнувся.

— Однак тепер уже пізнаєте мене. Читайте вам це з очей.

— Не знаю вас, однак вірю вам. Тому зараз напишу до вашого батька, щоби вам...

— Батькові нічого не буде писати, — перебив нараз мені.

— Чому ні?

— Оставлю це.

— Та колиб я міг щось для вас зробити?

— Я не тому прийшов до вас... Дайте мені папіроску.

— Прощу!

— Не маю теж сірника.

Ми закурили папіроски.

— Мій любий, розповідajte мені вашу...

— Сумну історію, що?

— Може вона більше цікава, ніж сумна.

Справді...

Курив пристрасно папіроску, дим окутав йому всю голову, потім став оповідати.

— Було нас троє дітей — себто нас є ще троє. Я був найстарший. Добре пригадую собі, що два роки я був нещастям родини. Коли я почав ходити, батьки неспокійно гляділи на мене. Батько нахмарив чоло, як я бігав по хаті. Дивився з неспокою — бо я шкутильгав на ногу, про що я не знав. Батьки чекали. Батько глядів усе більше нахмарено, а мама вдівлялася в мене трівожно.

Одного дня зодягли мене тепло, посадили на віз і відвезли у місто. Я гірньо плакав, як ми розлучалися. Тоді я плавав останній раз у житті. Я був би вмер в жалю, колиб до ліжка була не приходила сестра-жалібниця, яку я уважав янголом. Усіх інших я не навадив. І лікарів, що викручували мені ногу й мучили ме-

не. Лише її любив я. Приходила до мене що другий день. Ніжні ліце під білою, широкою хустиною. Мала великі, сиві очі. З її очей прибівалася любов. Нині я зрозумів, що нездужала на чохотку. Бог зна, коли померла.

А всеж і шпиталеві прийшов кінець і я знову возом відіхав додому. Ви не вірили би, як я постарівся. Пять літ мав я тоді, однак серце моє було наче в п'ятнадцятилітнього.

— Випростуйся, ходи, — говорив батько.

Я ходив по хаті. Старша сестра наслідилася з мене, а молодшу мати ще кріпше притиснула до грудей. Батько відвернувся, сів при столі, бубинив пальцями по дощці при вікні. Я ні сміявся, ні плакав. Я виліз на лавку біля печі такий блідий сів там на мішок жита. Мене пронив холод. Я рад би був побачити сиві очі шпитальної доглядачки. До мене підійшла бабуса, погладила по волоссю та сказала:

— То Бог дав його.

Він знає вже, чому.

— За кару, — промигив

батько тай вийшов із хати.

Я тоді не розумів ні бабусиної віри, ні батькову сердитість. Однак серцем відчув я слова обох. Вони забилися в душу, наче дві колочки, яких уже ніхто не міг витягнути.

Нині краще розумію батькове невдоволення, ніж бабусину віру. Бо віру я й сам недавно забув. Віру вже лише в Бога, тай та віра вже ледви блимає. Батька краще розумію. Він глядів тверезо на світ. Його коні — найкращі коні, його воли — найтунчіші, його гажанець наче подушечка, його політика одинока правильна, його віра — вірцева: бальдахим носив на Боже Тіло. Тому я певен, що колиб його первородний син був такий, якого він собі бажав, був би обожав його, а так було інакше.

Вже до першої кляси післав мене до міської школи. Не хотів, щоби учитель сказав йому:

— Що тобі по конях, що по худобі, що по повна комора, коли син твій не тее.

Знаю, що не було нікого в селі, що щось такого сказав

би йому. Та батько вже такий був. Я пізнав це ось як:

Як я приїхав був на свята, одної неділі ждали гостей з міста. В хаті був рух, бо готовилися до прийняття. Дітей зодягли якнайкраще. Батько стояв при вікні та глядів на дорогу.

— Вже йдуть! — озвався гордий на своїх гостей.

Мати щерз поправила скатерть, а батько глянув на нас — дітей. Його зір зупинився на мені.

— Ти криваку забирайся тай не показуйся!

Старша сестра засміялася на слово „кривак“, а молодша встромила палець в уста. Йї зібралось на плач. Мати глянула на батька та не важила промовити ні словечка.

Я пошкутильгав у кухню. Там увихалася прислуга. Я всім був на перешкоді. Я став у куті біля бабусі, яка робила панчохи.

Я мусів бути блідий та перепуджений, бо бабуса злякалася мене. Опустила роботу в подолок, схопила мене за дріжжучі руки та спиталася:

— Ранку, бієся Бога, що з тобою?

(Кінець буде).

Час в Житті Людини

Молода здорова людина мало цікавиться довгою своєю життя. Вона живе під вражінням, що смерть ще так далеко, що не варт над нею заставлятися. Це щось таке далеке, що його на життєвій обрії навіть не видно. Це щось таке, в що молода здорова людина навіть не дуже вірить. Теоретично вона ніби знає, що колись і їй прийде кінець. Але практично їй здається, що смерть лише інших дотикає, а її самої вона не дотикне ніколи.

Таке, приблизно, діється до 20 року життя. Після того молоді люди починають собі трошки усвідомлювати смерть і припускати, що воно можливе і в неї. Таке припущення справляє їй звичайно не переляк, тільки приємне почуття зрілості. Мовляв, вона дивиться смерті в очі, вона не боїться смерті! Фактично вона не має страху тому, бо ще далі перед нею, за горами і є досить часу про це думати.

Доживши 30 року життя, себто половини свого віку, людина вже добре заставляється над життям. Вже найвищий час їй зробити якийсь конкретний план, і розділити час для різних життєвих завдань. Всетаки вона ще не поспішає з часом і схильна його гоїно розтрачувати.

Від 30 року людина думає, що їй залишилось жити ще більша половина життя. Шойно в 40 році вона здає собі добре з того справу, що половина життя вже за нею. Нерозумно, що вона робить висновки між іншим, зовсім розумний — що їй залишилась вже не половина, тільки одна третина. Веліда за тим вона починає вже добре заставлятися над своїм часом і старається його якнайбільше використати.

Але як? Найголовнішим завданням є так використати час, щоб життям якнайбільше наситити і коли прийде пора розлучитися з ним, не дорікати собі, що ось чоловік мав нагоду пожити на цей світ, проіснував добру частину віку, а проте не використав свого життя якнайбільше. Почуття змарнованого віку на смертній ложі це найприкріше і найтрагічніше почуття, якого людина може зазнати.

В 40 році життя, назавжди людина вже знає, що щоб „нажитися“ ще не конче треба задовольняти своє тіло всілякими тілесними приємностями. Це не значить, що конче треба споживати велику масу смачних потрав і напівків, спати в м'яких постелях, мешкати у виставних помешканнях, носити дорогі і гарні убрання, їздити по різних краях і огля-

дати різні гарні речі. Зрозуміло, що всі ці речі до певної міри теж можуть входити і входити в поняття „нажитися“, але вони не є основою цього „нажиття“. Якесь інше чинники входять в те нажиття і ті чинники мусять мати якусь глибоку моральну опору.

Після 40 року життя людина знає, що „нажитися“ значить глибоко розуміти життя, думати багато про нього і про все довкруги, синтезувати різні життєві конфлікти і парадокси, одним словом, поволі перетравлювати накопичене знання і ним чекати духову особистість, яка свій початок і кінець заховує перед нами в іншим, трансцендентним світі.

Людина по 40 році життя відчуває, що найкращим способом, щоб „нажитися“ є екологізувати час, не спішитися, не нервувати, а все брати розважно. Бо час це до певної міри згладжене поняття. На годиннику, зрозуміло, час є абсолютним поняттям, себто він проходить з однаковим темпом. Але в нашій житті, в наших жилах і змістах поняття часу є дуже згладжене. Нерідко година видається цілим днем, день — тижнем, а тиждень — роком. В поспішній нервовій житті тиждень пролетить мимо так скоро, немов телеграфічний стовп з вікна поспішного поїзду. Ясно і зрозуміло, що поспішним поїздом ми скорше заїдемо до останньої станції, ніж би ми їхали туди кіними, чи волами.

Цей поспіх є в наших перших і в наших жилах. А той поспіх уділяється нам також з оточення. Дивлячись, як тисячі інших людей нервово кудись поспішають, пруться на випередки немов би якісь опирі за ними гнались, то й нормальна людина уляже тій психозі і собі ні сіло ні пало, зачне кудись поспішати.

Цей психоз треба постійно опиратися. Внутрішній душевний спокій важко досягнути. А це треба конче досягнути, щоб двигнутися на належний щабель своєї душевної зрілості; щоб морально „нажитися“ і опісля на смертній постелі з огірченням себе не питати: „Пощо я властиво жив?“

Китайці це стара, розважна раса. Мрією кожного китайця є замолу працювати і заощадити стільки грошей, щоб опісля купити собі хоч би малий городець і в тім городі присвячувати чимало часу на різні роздумування. Глибоко роздумуючи над життям він немов торує собі шлях на другий світ. Тіло його зсмагає, але душа росте і доспіває та як кристалізована духовна одиниця здобуває собі місце по тамтін боці.

Здається, що причиною стра-

ху перед смертю є це, що людина відчуває свою духову незрілість до другого світу. Відомий російський лікар Воронов сказав, що страх перед смертю існує тому, що людина звичайно передчасно вмирає, не нажившись стільки, скільки повинна. Вік людини повинен бути 150 літ, говорив він. Якби люди стільки жили, то не боялися б вмирати.

З цим твердженням можна погодитися лише з тим застереженням, що коли людина довше живе, то має більше часу морально приготуватися до відходу. Моральний стан душі є мабуть таки найголовнішим чинником.

ЯК Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть заупевнювати книжки про Україну і українських людей для американських інститутів чи американських вишніх шкіл.)

Патерсон, Н. Дж. — Товариство ім. Т. Шевченка, від. 64. У. Н. Союзу, переслало \$12 на три примірники „Історії України“ М. Грушевського для поширення.

Монсен, Па. — Українське Політико-Запозичувальне Товариство закупило три примірники „Історії України“ М. Грушевського в англійській мові та призначило один примірник для міської бібліотеки, другий для Гай Скул Лайбрі, а третій для молоді згаданого Товариства.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТ. ЛУІС, МО.

Примірне весілля.

Дня 26. жовтня 1941 р. відбулося в нашій громаді примірне весілля, про яке варто згадати в нашій пресі. Цього дня оженився п. Микола Ромко, член 179. відділу У. Н. Союзу з панною Ольгою Копач, секретаркою того відділу. На весіллі було багато американських гостей, а між ними кількох професорів нашого університету. Вони прибули в товаристві пані Софії Парацка-Ківної, професорки та д-ра П. Парацка, який був дружиною молодому. Є ще діти пані Михайла Парацка, фінансового секретаря 179. відділу У. Н. Союзу.

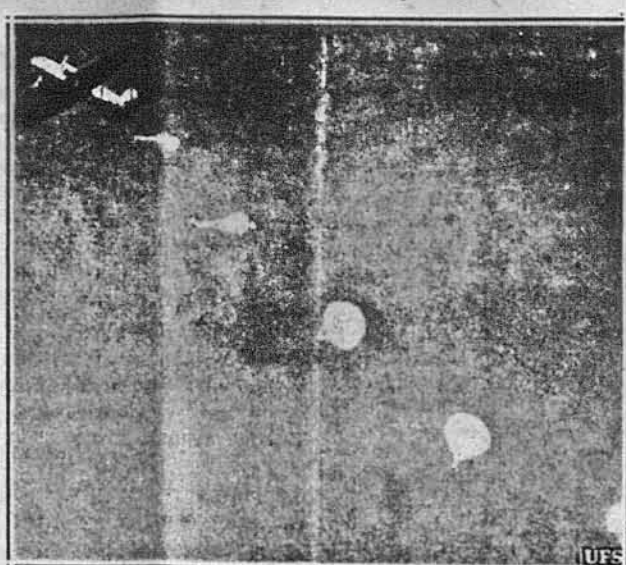
По гарному обіді група українських народних танцюристів під проводом п. Івана Василюка відтанцювала ряд українських народних танків. Танки зробили особливо гарні вражіння на наших американських гостей, бо мабуть це перший раз доводилося їм бачити так повні колориту та краси українські народні танці.

Це весілля буде гарним спомином в нашій громаді, а користь для нас з боку культурних зв'язків з американцями, які мали нагоду пізнати бодай частину українського народного мистецтва.

Іван Булас,
рек. секр. 179 від. У. Н. С.

УКРАЇНЕЦЬ І СОЮЗОВЕЦЬ ТЯЖКО РАНИЛИ ПІДЧАС ВИБУХУ.

Бріджпорт, Конн. — Експлозія в робітні „Колумбія Рікордінг“ спричинила вогонь і тяжке скаління чотирьох робітників, між якими є „форман“, Іван Глива, відомий місцевий громадянин, довголітній секретар 59. відділу У. Н. Союзу. Сталося це дня 8. листопада. Як доносить редакція „Шиманський, п. І. Глива“ знаходиться у шпиталю і є так сильно спалений на обличчі і руках, що серце крається, коли глядіти на ті рани і думати за терпіння.

МАРИНАРИ ОСИДАЮТЬ НА ЗЕМЛЮ. — З математичною точністю вискакують з літака воєнки другого батальону повітряних маринарів під час маневрів над Сан Дієго, в Каліфорнії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАГРОЗА ДРІБНИМ БІЗНЕСМЕНАМ.

Минає якраз один рік, як я писав допис в „Свободі“ на тему організації бізнесу. Мав я на думці, що при допомозі організації С. У. Б. можна буде попри згуртування наших бізнесменів створити такий гурт з наших гресерників, котра далаб моральний і матеріальний прихід не тільки гресерникам, але і покупцям.

Мав я також на думці, що така організація, як С. У. Б., котра гуртувала б біля себе бізнесменів різних політичних і церковних поглядів, відогралаб важну роль в нашому житті, тепер і в будучині.

Знав я, що це є праця мольна, але все таки покладав трохи надії на наших видних бізнесменів як також і на тих, що мають бізнес і котрим такої організації найбільше потрібно, а це наші гресерники.

За час 8-місячного існування С. У. Б. в Нью-Йорку, я прийшов до того заключення, що наші більші і менші бізнесмени є великими індивідуалістами, які не люблять організованого життя.

По спробі зорганізувати корпорацію гресерників приходиться таку важну справу занехати з причини байдужості самих гресерників.

Скількикано кільканаять разів збори самих гресерників, та на жаль приходиться тепер сказати правду, що на число вписаних гресерників до С. У. Б., коло 90 членів, на збори корпорації приходило від 5 до 11 осіб, з котрих навіть уряду не можна було вибрати.

Цікаво, що між гресерниками ні нема довіри до себе, та є навіть такі щирі „патріоти“, що такий справі шкодять. А решта висловлюються браком часу, або наперед каже, що „з того всього нічого не буде“.

Брак довіри до себе і в свої сили є найбільшим нещастям, котре повинно зникнути з поміж бізнесменів. Одиноким ліком на це є лише організація.

С. У. Б. має перед собою велике коле, але кілька одиниць без моральної і матеріальної допомоги членства свого завдання виконати не вміє.

Всі бізнесмени без огляду на величину їх бізнесу, повинні разом взятися до праці та не чекати на інших, „що вони зроблять?“ Бо до тої власне роботи всіх потрібно.

Тим разом ще раз хочу звернутися до наших гресерників, щоб подумали над своєю ситуацією, бо для них власне треба того С. У. Б. і своєї корпорації.

Не можна не видіти того, що переживаємо в цілій країні. Тим самим не можна ставитися до справи, що дотикає своїх власних інтересів, песнимістично. Бо вкінці виграє лише той, котрий не дивиться байдужо на такі справи. Полади остане лише гниль, котра вічно нарікає і плаче.

Тому нехай не нарікає ніхто з тих вписаних членів С. У. Б., котрі заплатили одного долара вписового, чекають на якусь готову роботу, котру уряд без них і без членських вкладок зробити повинен.

Отверто може сказати, що так довго, як ми всі разом з урядом не віднесемося до С. У. Б. в Нью-Йорку серйозно, то справа таки упаде і так виглядає, що вже більше не встане, бо гнила організація, котра ніякої користі не приносить, не має місця між громадянством.

Ще хочу раз зазначити що С. У. Б. без кооперації наших передових як рівнож дрібних бізнесменів вперед не піде.

Тому я апелую до наших бізнесменів, щоб подумали над справою С. У. Б. та приходили на збори, піддавали свої добрі думки, бо в противному разі С. У. Б. упаде і буде спати блаженним сном, так як попередньо спав 12 довгих літ.

Платон Стасюк,
голова С. У. Б. в Нью-Йорку.

МАРСЕЛЬ Е. ВАГНЕР,

адвокат з Джерзі Сіті. Нью-Джерзі, член У. Н. Союзу і різних американсько-українських організацій та відомий своєю активністю в громадській житті, зівстав знову вибраний асемблеменом до Лєгіслатури стейту Нью-Джерзі. Одержав 180,851 голосів. Його більшість виносилася майже 150,000 голосів. Асемблемен М. Е. Вагнер родився в Західній Україні. До Америки привезли його, коли йому було всього один рік. Закінчив тут коледж і студії в Фордгем Університеті. Веде адвокатську канцелярію в Джерзі Сіті. В 1940 році дістався перший раз до Лєгіслатури. Він є першим американцем українського роду, що зівстав вибраний на це становище в стейті Нью-Джерзі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КОГОВЗ, Н. П. — Тов. Петра і Павла, від. 57, відбуде літній мітинг в неділю, 16. листопада, в 2. годині пополудні, в церковній галі, 198 Оутері Стр. На порядку денного є важні справи. Проситися всіх членів прийти. — Т. Маліков, предс. Г. Недізький, секр.

Москва є одним з найгустіше заселених осередків в Європі.

Найбільшим озером на світі крім Каспійського моря, що має поверхню 438 тисяч квадратних кілометрів, є озеро Горішне в Північній Америці, якого поверхня виносить 83.2 тисяч квадратних кілометрів. Опісля є озеро Вікторія в Африці з поверхнею, виносимою 68.8 тисяч кв. кіл. і Арабське в Азії з поверхнею 67.8 тисяч кв. кіл.

Невільництво офіційно знесено в Долішній Канаді в 1803 р.

ДЛЯ ПІЗНАННЯ УКРАЇНИ

в часах великих суспільних і національних переворотів
НЕМА КРАЩОЇ КНИЖКИ, ЯК ІСТОРІЯ
ХМЕЛЬНИЧЧИНИ.

Про ту важну епоху самостійної української козацької республіки

пише

відомий **ЮРІЙ ВЕРНАДСЬКИЙ**, професор історії в Єйльському університеті, в англійській книжці, що власне появилася друком з друкарні Єйльської Університетської Преси, накладом Українського Народного Союзу, під нагол.

BOHDAN HETMAN OF UKRAINE

BY GEORGE VERNADSKY

150 СТОРІН. ПОРТРЕТИ І ІЛЮСТРАЦІЇ. ЦІНА \$2.50

ДЛЯ ЗАМОВЛЕННЯ, проситися витати цей купон на кропкованій лінійці й вислати виповнений до книгарні „Свобода“:

“СВОБОДА,” Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю ось тут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені примірників книжки: **BOHDAN, Hetman of Ukraine.**

Ім'я _____
Адреса _____
Місто _____ Стейт _____

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСВІТЕРСЬКОЇ ГРОМАДИ

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В СУБОТУ, 15. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 15, 1941)
В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 49 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Початок у год. 7:30 ввечір. Вступ безплатний.

Концертну програму виконає хор під управою п. Юрія Киріченка. Реферат про українські грот. Юрій Гобла, по англійськи: адл. Іван Романюшин.
Шановні Громадяни! Розв'яжіть участь у цьому святі з нагоди Листопадових Роконів та разом із нами віддайте пошану Богам, що злинули за волю українського народу.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ ТРЬОХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ, а саме: Української Запорожської Січі, відділ 3; Сестрицтва Любов, відділ 37; і Української Запорожської Січі, відділ 234, устроюється

Річний Осінній Баль

В СУБОТУ, 15. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 15, 1941)
В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.
Початок балу 7. вечором. Вступ 35 ц.

Просимо членів вище згаданих відділів обов'язково взяти участь у спільній забаві, а також шире запрошуємо всіх елізабетських і околицьких громадян до численної участі. Пригравати буде всім знана першорядна оркестра. Свіжі напівки й смачні перекуси вдовольять кожного, за що ручить Комітет.

ГОЛОДНІ ЛЮДИ. Голод малується на обличчях цих жінок і дітей у французькому Сомаліанді в Африці. Сцена в Джібуті, під час розділу поживи.

Населення Міст Маліє

В об'їзнику, який випустив Федеральний Банк Пожичок Домам, вказано, що за останні десятиліття, цебто по кінець 1940 року, населення міст зросло, замість того, щоб зменшуватись як це було попередньо. Тому судба хмародерів наразі припечата, а тим самим і цілий зміст життя метрополій прибирає інший характер; відмінний від того, який був на початках цього століття.

Стаття того об'їзника звертає увагу на те, явище, що між 1930 і 1940 роками порція зросту населення американських передмість і близьких околиць поза межами міст була поверну три рази більша від зросту населення самих міст. Це означає, що в теперішній час на кожного мешканця поза містами чи на їх окраїнах припадає по двох мешканців міста, або приблизно. По цілих Злучених Державах маємо 20,200,000 людності на передмістях, коли загальне число самих міст виносить кругло 42,900,000 осіб.

„Виходить на таке“, як згадано в об'їзнику, „що старі різниці способів життя між міським і сільським населенням більше не існують; що ви-творюються нові способи жит-тя, котрі характеризуються скорим зростом передмість чи поблизу міст. Це приводить до того, що відділяється гамір фабрик від тихої бурової праці. Це теж дає змогу на кращий відпочинок у дома се-ред здорового оточення.“

„Такі перемиї дуже погано відбиваються на реальностях, згадана стаття звертає ува-гу на факт, що у деяких мі-

фінансуванні домі, будівель-ним русі і розбудові міст. Хоч Домам, вказано, що за остан-ні десятиліття, цебто по кі-нець 1940 року, населення міст зросло, замість того, щоб зменшуватись як це було попередньо. Тому судба хмародерів наразі припечата, а тим самим і цілий зміст життя метрополій прибирає інший характер; відмінний від того, який був на початках цього століття.

„Децентралізація міст відби-вається некорисно не тільки на усталення цін на реальнос-ти та гіпотечні довги в осе-редних містських округах, але теж виводить загрожую існую-вню міської служби, різним за-потребуванням, транспортом і торговельним центром. По-ширення того стану торкаєть-ся податків на реальностях, котрі звичайно бувають менші на границях міст, а знова більші в їх серединях.

„Фактично буває так, що самі різниці оподаткування реальностей часто є спонукою для власників домі у тому на-прямку, що вони переносяться на передмістя і це власне збільшує труднощі для змен-шення поголовної такси, яка тяжить на містських осередках, коли ходять про зрівноважен-ня упрямого бюджету на вдержання і видатки місцево-го уряду. Це все підкреслює той факт, що перемиїна осе-редку мешкальної округи на-вжиток для підприємств та-кож припиняється, бо сама ін-дустрія шукає собі приміщен-ня теж поза межами міста.“

Згадана стаття звертає ува-гу на факт, що у деяких мі-

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. When will the "drive" to sell Defense Savings Bonds begin?
A. There will be no "drive." Many people think of the Defense Savings Program as like the Liberty Loan campaigns of the first World War, which were conducted for stated periods to raise specific quotas. The Defense Savings Program is a long-range, continuing effort to stimulate the public to buy more and more Defense Bonds and Stamps month by month, and is essentially a program to provide mass saving, as well as to provide money for defense.

Q. Are Defense Savings Stamps sold at retail stores exchangeable for Defense Savings Bonds?
A. Yes. They are the same as Stamps on sale at post offices elsewhere.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

тах, особливо як Флінт, Міш., Рачестер, Н. Й., Сейнт Луїс, Мо., і Акрон, Огайо, міське на-селення відносно змало, підчас коли зріст передмість побирався, а саме у деяких випадках аж на 58 відсотків. В інших випадках обчислення перепису вказують малий зріст міського населення су-проти скорого зросту перед-мість. Стаття завважує, що в самих містах існує стремління до переселення з осередку на край міста, однак не поза їх границі. Це дає причину до-твору ще однієї проблеми, а саме: яка судба стріне меш-кальні округи колись перелюд-нених міст.

Загальна Рада, — ФЛІС.

ХТО БУВ ВІНАХІДНИКОМ ПАПІРОСІВ.

Багато людей не знає, що винахідником папіросів був Роберт Лікар Гловк, який 29-літнім чоловіком поверну до Лондону з кримської війни. Перебуваючи на Криму завва-жив, що російські воєнки бе-руть трохи тютюну, завважа-ють його в бібулку, запалю-ють і загортають димом. По-добавля йому цей звичай і по демобілізації почав він у Лондоні виробляти рурики з тютюном, котрі скоро здобули собі популярність. Гловк осну-вав також першу фабрику па-піросів в Англії.

Вироблені Гловком папі-роси були двічі грубші і на половину довші від теперіш-ніх, а замість бібулки були закручені в листя з тютюну. До кожного папіроса прикріпле-на була мала примітивна па-піросниця з вишневого дере-ва. По кількох роках Гловк мав занятіх в себе 150 робіт-ників, з котрих кожний мусів записатися, що задержити у тайні спосіб виробу папіро-сів. Тайна виробу папіросів поширилась скоро, а в біжучім році британське міністерство скаргу сподіється 183 міліони фунтів стерлінгів доходу з са-мого податку від тютюну.

ЗБОРИ ВІДПІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбулися в не-ділю, 16. листопада, в значній ма-сці, в годині 2. Уряд просить чле-нів, щоб на збори явилися, бо є важні справи до поглядження. Се-кретар буде роздавати нові статуті. — Уряд.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, відбулися в неділю, 16. листопа-ду, зранку по відправі, де значно. Просити всіх членів прийти на час. — За уряд: Гр. Сайкевич, предс.; Петро Польовий, кас.; П. Саламаха, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дні 31. жовтня 1941. року у Великому Госпіталі у Нью Йорку помер по короткій недугі член Тов. Зап. Січ, від. 155. У. Н. Союзу.

АНДРІЙ БАЛУХ. Покійний походив з села Оршин, пом. Перемиськ, Гали-чини. Вступив до У. Н. Союзу 1911. Прожив 63 літ.

Покійний залишив в смутку жону Юзефю в старім кра-ро, троє дорослих дітей і шість внуки.

Похорон відбувся в понеді-лок, 3. листопада, з дому жа-лоби Його замужньої дочки Марти Яремчи, 245 Brick Ave., Perth Amboy, штат Нью-Джерсі, церк. П.о. Покійного від-правлено на похоронний цвинтар при заміт людей, зна-йомих, кривних, фамілії і че-нів Тов. Зап. Січ.

Нехай прибра земля Ва-шингтона стане Йому нічним спочинком!

Андрій Яричевський, секр.

Дні 23. жовтня ц. р. помер у Нантінгтон, Па., молодий член від. 29. У. Н. Союзу

МИХАЙЛО ГРОЗІО

залишив матір Параскевію, брата Стефана і Григорія, сестри Анну й Параскевію.

Земля Йому пером!

Н. Салюк, секр.

NEWARK, N. J.

A Silver Wedding Anniversary Celebrated for a Convalescent Popular Singer.

On November 1, 1941, friends of Mr. & Mrs. William Dubas of Newark, made them a surprise party to celebrate their 25th wedding anniversary. In the course of the evening, Mr. Mikacevich asked the guests to donate a small sum for our well known Ukrainian Singer Mr. Peter Ordynsky, and for a Ukrainian Radio program.

The guests accepted this suggestion with great enthusiasm and donated to Mrs. Anna Karpa and Miss Anne Zadorski the following sums:

Mr. & Mrs. William Dubas	\$2.00	Mr. & Mrs. Wm. Renovetz	1.00
Mr. & Mrs. Michael Dubas	2.00	Mr. & Mrs. Wm. Choma	1.00
Mr. & Mrs. Dmetr Mazur	1.00	Mr. Rajca	1.00
Mr. & Mrs. Steve Dubey	1.00	Mrs. John Kolaska	1.00
Miss Helen Dzik	1.00	Mr. & Mrs. Cris. Koscia	1.00
Mrs. Romanion	1.00	Mr. & Mrs. Steve Huryk	1.00
Attorney John Romanion	1.00	Mrs. Katherine Dubas	1.00
Mr. & Mrs. Harry Zalesky	1.00	Mr. John Hromada	1.00
Mr. & Mrs. Peter Zelensky	1.00	Mr. & Mrs. Myron Lytwyn	1.00
Mr. & Mrs. John Tretyak	1.00	Mr. & Mrs. R. Slobodian	1.00
Mr. & Mrs. Pold	1.00	Mr. & Mrs. Oranchuk	1.00
Mr. & Mrs. Hrynyk	1.00	Mr. & Mrs. Robek	.50
Mr. & Mrs. John Shogren	1.00	Mrs. Marashuk	.50
Mr. & Mrs. Joseph	1.00	Mr. & Mrs. Holochuk	.50
Warrenski	1.00	Mr. & Mrs. John Pysyk	.50
Mr. & Mrs. S. Zelinski	1.00	Mr. & Mrs. Litwinski	.50
Mr. & Mrs. Giba	1.00	Mr. & Mrs. Holobowich	.50
Mr. Mikacevich	1.00	Mrs. Bahney	.25
Mr. & Mrs. Max Jarema	1.00	Mrs. Washuk	.25
Mr. & Mrs. Joseph Jarema	1.00		
Mr. & Mrs. William Jarema	1.00		
Mr. Metra-Semeniuk	1.00		

Total \$39.75
Mr. & Mrs. Dubas wish to take this opportunity and thank Mr. & Mrs. Wm. Choma, Mr. & Mrs. Dan Motuz, Mr. & Mrs. John Yanchyshyn, Mr. & Mrs. Harry Zalesky, Mr. & Mrs. Emil Bahney, Mrs. Rose Lurski, Mrs. Lena Dubas, Mr. & Mrs. Steve Karpa, (all of whom constituted the committee) as well as to all the other friends and guests that brought such beautiful "Korovy" and various cakes, and helped to make this party a beautiful memory that it will live in their hearts forever: Rose Dubas, Antonia Bahney, Mary Mazur, Christina Matuz, Anna Karpa, Anna Marystuk, Christina Sorokolit, Anna Lytwyn, Mrs. Rajca, Anna Zalipska, Mary Yanchyshyn, Mary Fedick, Christina Tworischuk, Mrs. Hough; as well as Mr. Vasyk Choma, who served as toastmaster.

РЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Рокса, від. 217, відбу-дуться в неділю, 16. листопада, в годині 3. пополуночі, в галі парохіальній. Просити всіх членів, місцевих і позаміських, прийти на збори, бо є дуже важні справи до широкости: 1) справа посвячення прапора; 2) справа балю; 3) справа номінування кандидатів на уряд 1942, рік, і інші відомі справи. Довгу ючі членів мають конче явитись і вирішити свої зацікавлені до Бр. у Н. Союзу, бо в противний раз будуть сусуповані. — М. Рудий, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

САВТНОРТ, КОН. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, відбулися в неділю, 16. листопа-ду, в годині 5:30 вечером, в галі У. Н. Союзу. Є дуже важні справи до поглядження: справоздання ко-мітету з 25-літнього ювілею і інші. По мітингу відбулися прийняті для всіх людей, що працювали на 25-літній ювілею. — Петро Душко, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Сестр. Лавон, від. 177, відбули збори в не-ділю, 16. листопада, в годині 1. по-полуночі, 18. Півдні Ст. Прому мі-ських і позаміських членів при-бути на ці збори. Є багато справ до поглядження. Прощу явитись на час. — С. Саска, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, від-булися в неділю, 16. листопада, в годині 6. вечером, в У. Н. Союзу, 181-183 Файт ул. Просити прийти на збори і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січ. Є важні справи до поглядження, яких від-повідний уряд не може сам вирішувати, тільки загальні членів. — Т. На-конечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. — Бр. св. Арх. Михайла, від. 90, відбули місячні збори в неділю, 16. листопада, в годині 7. вечером, в У. Н. Союзу, 181-183 Файт ул. Просити прийти на збори і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січ. Є важні справи до поглядження, яких від-повідний уряд не може сам вирішувати, тільки загальні членів. — Т. На-конечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячний мітинг Тов. Зап. Січ, від. 342, від-бується в неділю, 16. листопада, в годині 2. пополуночі, в галі церков-ній. Просити всіх членів, як один, на цей мітинг, бо є важні справи. Пропонується доуточнити членів, щоб сповняли свої зацікавлені, бо наші будуть сусуповані. Про-сити членів, щоб явилися своїм дітям до У. Н. Союзу, бо тепер можна діти застрахувати і на \$1000. Членів, котрі мають дорослі діти до Союзу, повинні конче не-регістри їх до старших членів як-найскорше. — І. Савчак, предс.; К. Міню, кас.; І. Маркович, секр.

ПРОДАЄТЬСЯ ЗЕМЛЯ близько Лейквуда і Рона фарм, ідеальна для курячої фарми. При стейтій до-розі, \$40 за акер. 1/2 мйлі від до-роги, по \$15 акер. Купити мою зем-лю практичний поради, як почати і вести курячу фарму. За мою ме-тодою, яку я проголосувала на Ра-діо станції W.O.R., всі мають дуже гар-ний зарібок. Scientific Agronomist BORIS GLORY Address: GLORY POULTRY FARM, Jackson's Mills, Lakewood, N. J. Telephone: Lakewood 871M3

ДАРМІ

Полеша в Ревматичнім Болю

Якщо терпите на лопаті в руках і ногах; якщо чуєте гострі коліна при зміні повітря, хочемо, щоб Ви по-пробували ROSSE Tabs без кошту і зобов'язання. Викладається тисячами людей від двадцяти літ задля скорі-полегши, задля негальної, хвилюю-полегши в ревматичних болях. Ар-трайтис і Невтрайтис.

ДАРМІ для читачів „Свободи“

Якщо Ви ще ніколи не вживали ROSSE Tabs, запрошуємо Вас, щоб Ви спробували їх на наш кошт. До-аволяте нам іслати Вам лачочку певної величини—зацікайте 24 та-блетки ДАРМІ. Якщо вони не дадуть Вам скорішої успокоюючої полегши і як не будете вдоволені, а наслідку їх ужиття і з іншої їми пачкою, відшліть нам оставшу містину, а не-будете грошей, а тільки подієте своє-ім'я в адресу до: ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19, 2708 W. Farwell Ave., Chicago, Ill.

Даром пробка

МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, хто терплять на недомогання шлуку і випробували коштовні ліки і зела, а не найшли полегши. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Мілертона, котрих не-запорюється ні варитись, а споми-нається в натуральній формі. По-важтій пробі, переконається, як-скуточно діють в недомоганнях, як-кислий шлунок, газ, не-страйність, запір, брак апетиту, біль голови і інші недомогання, котрі походять з злого травле-ня. Щоб переконається, вишліть по-пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

[] \$1.00 за 1 коробку Мілертону
[] \$1.50 за 2 коробки Мілертону
[] \$2.00 за 3 коробки Мілертону

Питайте за злізлами Мілертона у-вашій сусідній аптці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Літ цінні важні лише при замовле-нні просю з головного офісу.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МІХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЙ ПОХОРОН

в цілому прегар-тункою, двома автоми, караваном, бальсамуванням, виш-варуванням Похоронного Дому і т. д.

Все, що треба, з знімком оди-на в належностей за церкву на-праву й цвинтар.

S. KANA KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4848

ДАРМІ

Полеша в Ревматичнім Болю

Якщо терпите на лопаті в руках і ногах; якщо чуєте гострі коліна при зміні повітря, хочемо, щоб Ви по-пробували ROSSE Tabs без кошту і зобов'язання. Викладається тисячами людей від двадцяти літ задля скорі-полегши, задля негальної, хвилюю-полегши в ревматичних болях. Ар-трайтис і Невтрайтис.

ДАРМІ для читачів „Свободи“

Якщо Ви ще ніколи не вживали ROSSE Tabs, запрошуємо Вас, щоб Ви спробували їх на наш кошт. До-аволяте нам іслати Вам лачочку певної величини—зацікайте 24 та-блетки ДАРМІ. Якщо вони не дадуть Вам скорішої успокоюючої полегши і як не будете вдоволені, а наслідку їх ужиття і з іншої їми пачкою, відшліть нам оставшу містину, а не-будете грошей, а тільки подієте своє-ім'я в адресу до: ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19, 2708 W. Farwell Ave., Chicago, Ill.

ДАРМІ

Полеша в Ревматичнім Болю

Якщо терпите на лопаті в руках і ногах; якщо чуєте гострі коліна при зміні повітря, хочемо, щоб Ви по-пробували ROSSE Tabs без кошту і зобов'язання. Викладається тисячами людей від двадцяти літ задля скорі-полегши, задля негальної, хвилюю-полегши в ревматичних болях. Ар-трайтис і Невтрайтис.

ДАРМІ для читачів „Свободи“

Якщо Ви ще ніколи не вживали ROSSE Tabs, запрошуємо Вас, щоб Ви спробували їх на наш кошт. До-аволяте нам іслати Вам лачочку певної величини—зацікайте 24 та-блетки ДАРМІ. Якщо вони не дадуть Вам скорішої успокоюючої полегши і як не будете вдоволені, а наслідку їх ужиття і з іншої їми пачкою, відшліть нам оставшу містину, а не-будете грошей, а тільки подієте своє-ім'я в адресу до: ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19, 2708 W. Farwell Ave., Chicago, Ill.

МИРОН ЛИТВИН І СІН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch office (Філія): 869 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так-низькій як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОД-НОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-ОНОВОГО МАЙТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПІРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 443. Дивна галерея.

AS NIGHT DREW NEAR TARZAN CIRCLED THE CITY TO A HILL OVERLOOKING THE SEA. THERE BE-LOW WAS AN AS-TONISHING SIGHT...

--A GREAT GRIM GALLEY SLIPPING SECRE-ELY INTO A HIDDEN COVE.

THE SLENDER CRAFT DREW ALONGSIDE THE BANK.

AND A HORDE OF SWARTHY, TURBANE SEAMEN SWARMED ASHORE.

Тарзан цілий день здалека оглядав долину, обходячи її довкола. В тім здалека, з висо-кого горба, він завважив див-ний образ.

Він побачив дивну гірзну-галерею, що загадочно посува-лась по поверхні води і заїз-джала до таємничого залу.

Тарзан вступив в неї свій зір і не спускав з ока нікого. Саме-тепер галерея підсувалася під-сам беріг.

Все це діялось тихо, без га-ласу. Як галерея причалила до-берега з неї почали виспи-тись дивні моряки, з турбана-ми на голові.